

KØBENHAVNS UNIVERSITET
INSTITUT FOR GEOVIDENSKAB OG NATURFORVALTNING

Udveksling af partikulært bundet fosfor imellem Nordsøen og den danske del af Vadehavet

Teknisk notat, delemne b, for Kystvandråd Vadehavet,
Thorbjørn Joest Andersen, IGN, Københavns Universitet,
Januar 2026.

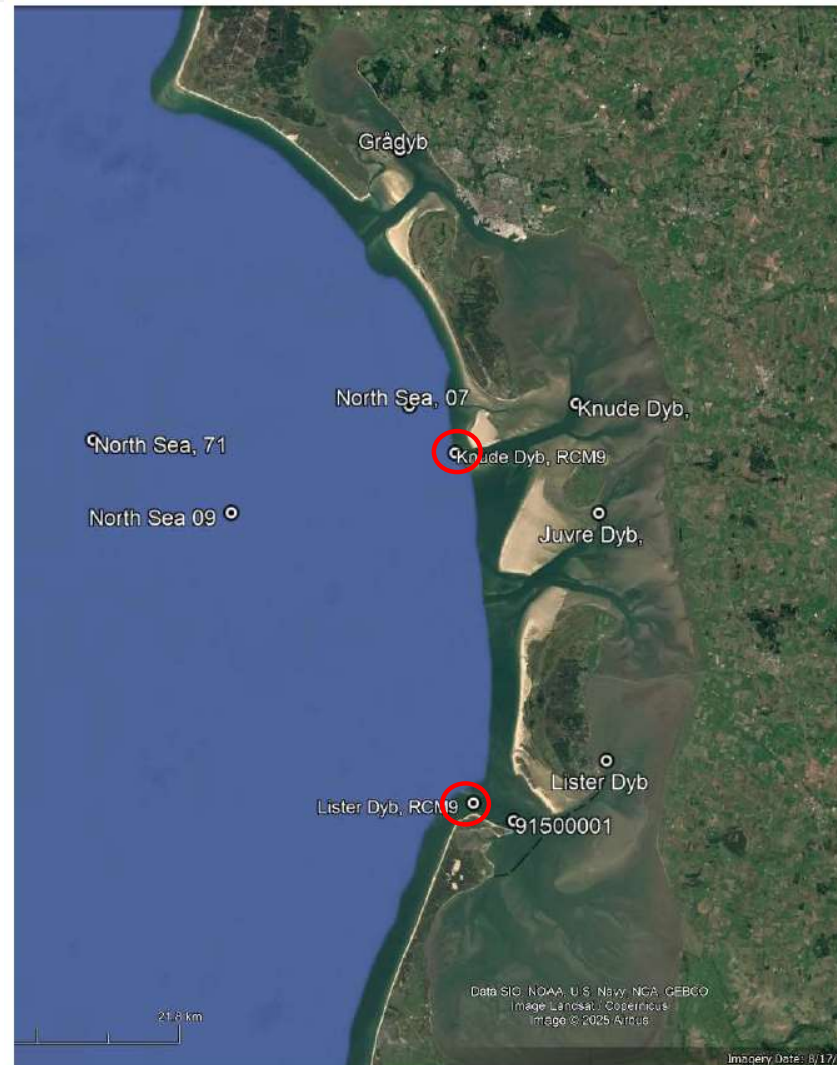

- Delemne B, hovedformål:

Det estimeres hvilken andel udvekslingen igennem dybene (bidraget fra Nordsøen) udgør af fosfortilførslen til tidevandområderne.

Data:
NOVANA målestationer
+ to strømhastighedsmålere

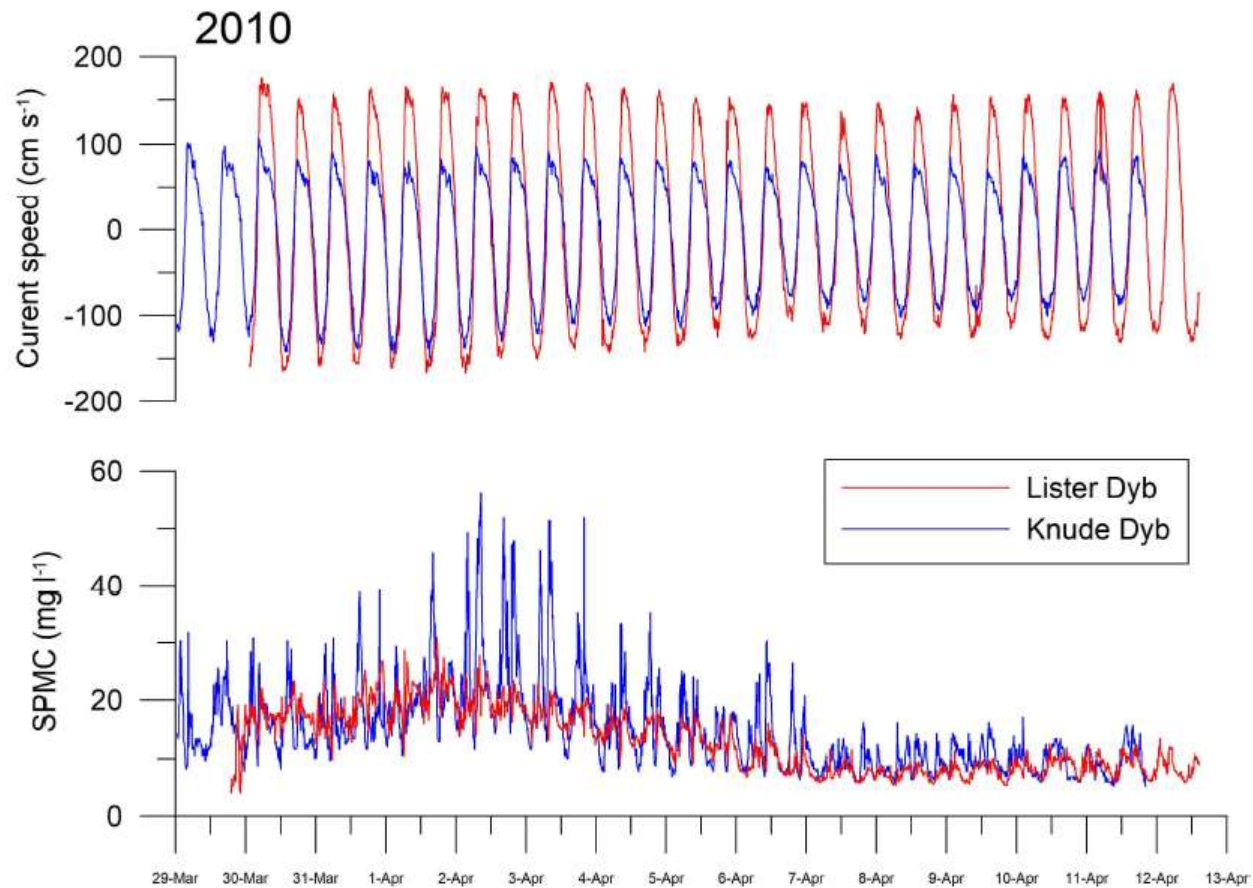

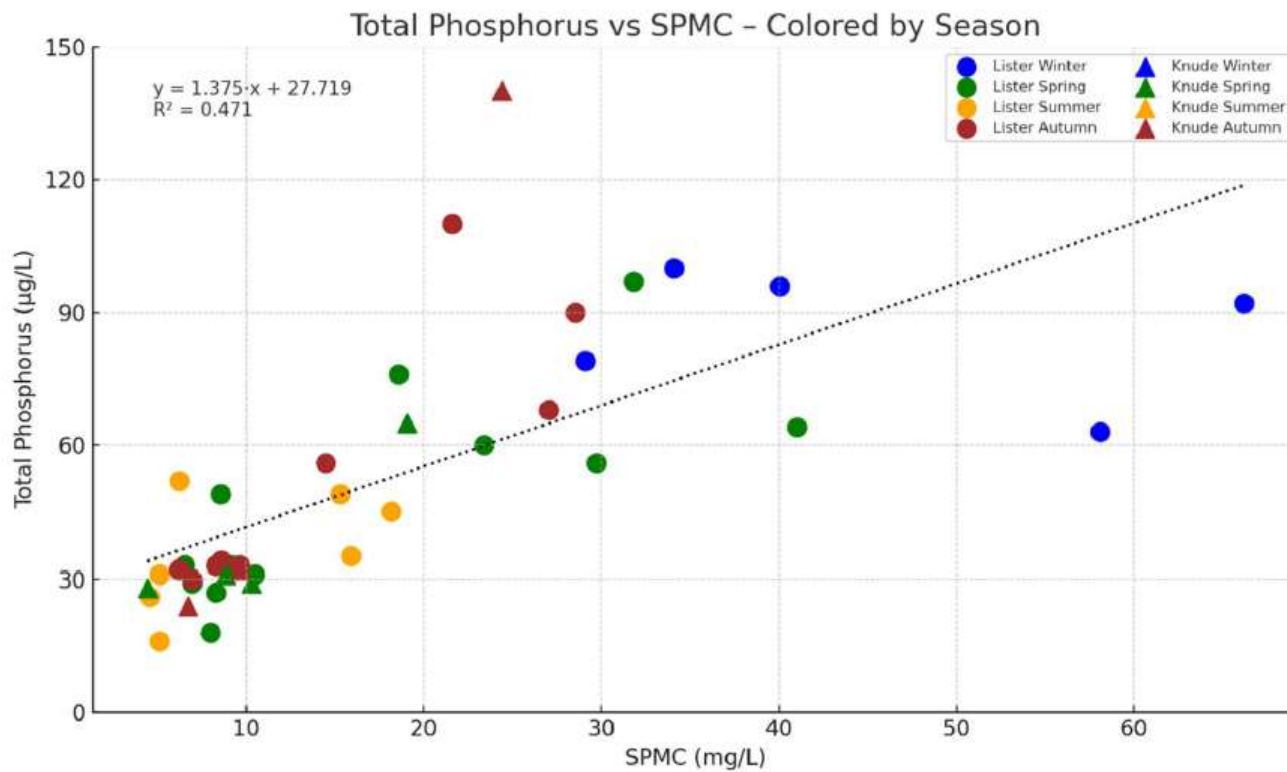

Eksempel på målinger fra begge dyb

Strømhastighed og suspended sediment

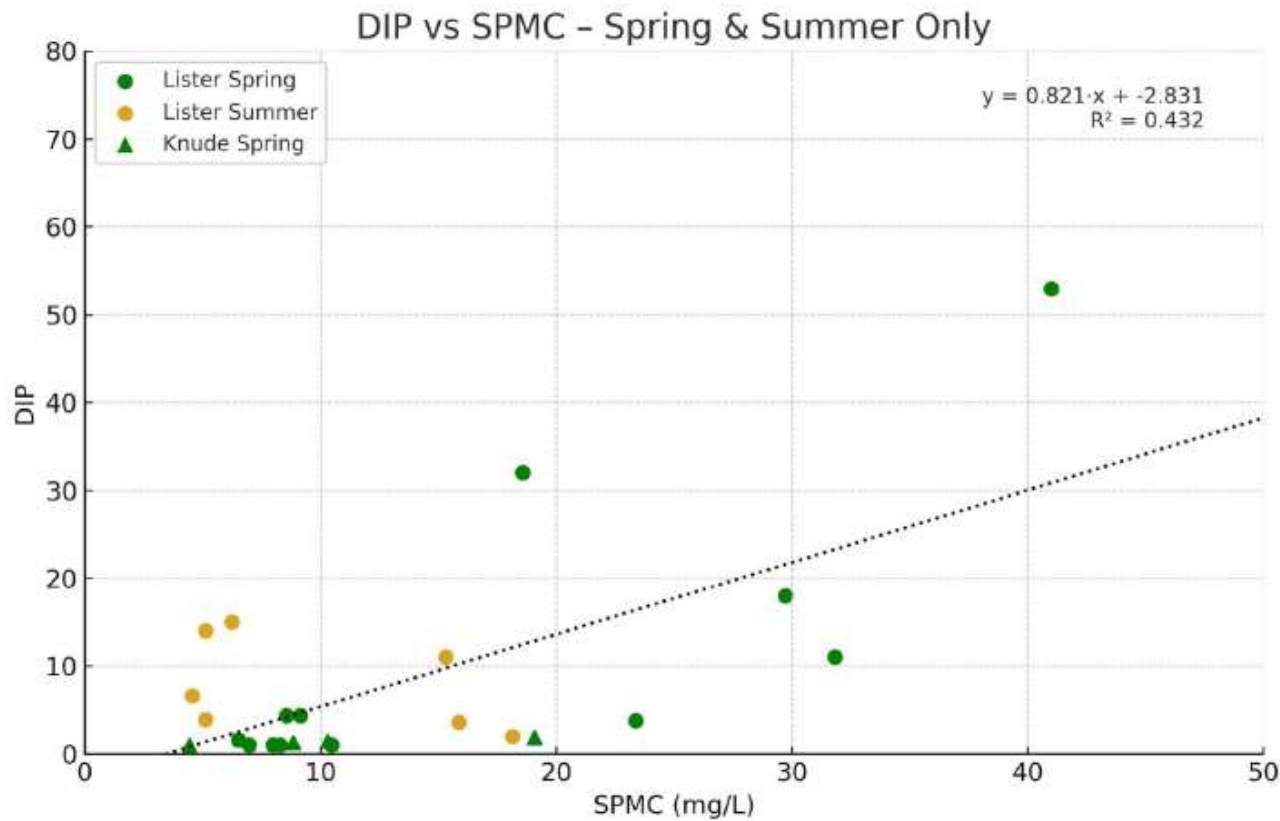

Suspenderet sediment og Total fosfor

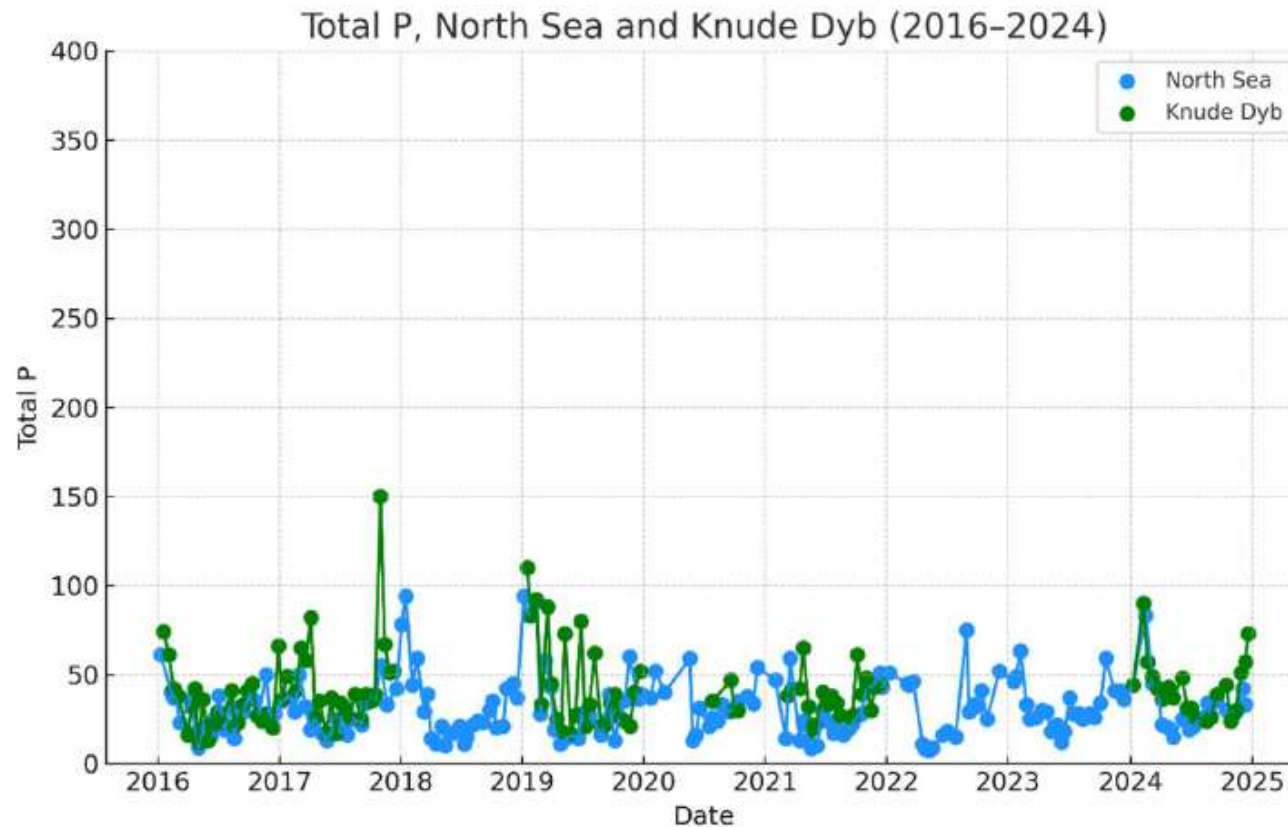
Der er en korellation, men den er ikke særlig tydelig

Suspenderet sediment og opløst fosfor

Der er en korellation, men igen ikke særlig tydelig

Total fosfor, lille forskel imellem Knude Dyb og Nordsøen

→ nettotransporten kan ikke beregnes med rimelig sikkerhed

Alternativ metode: Box-model

$$Q_e = Q_f \cdot S_e / (S_0 - S_e)$$

Box model

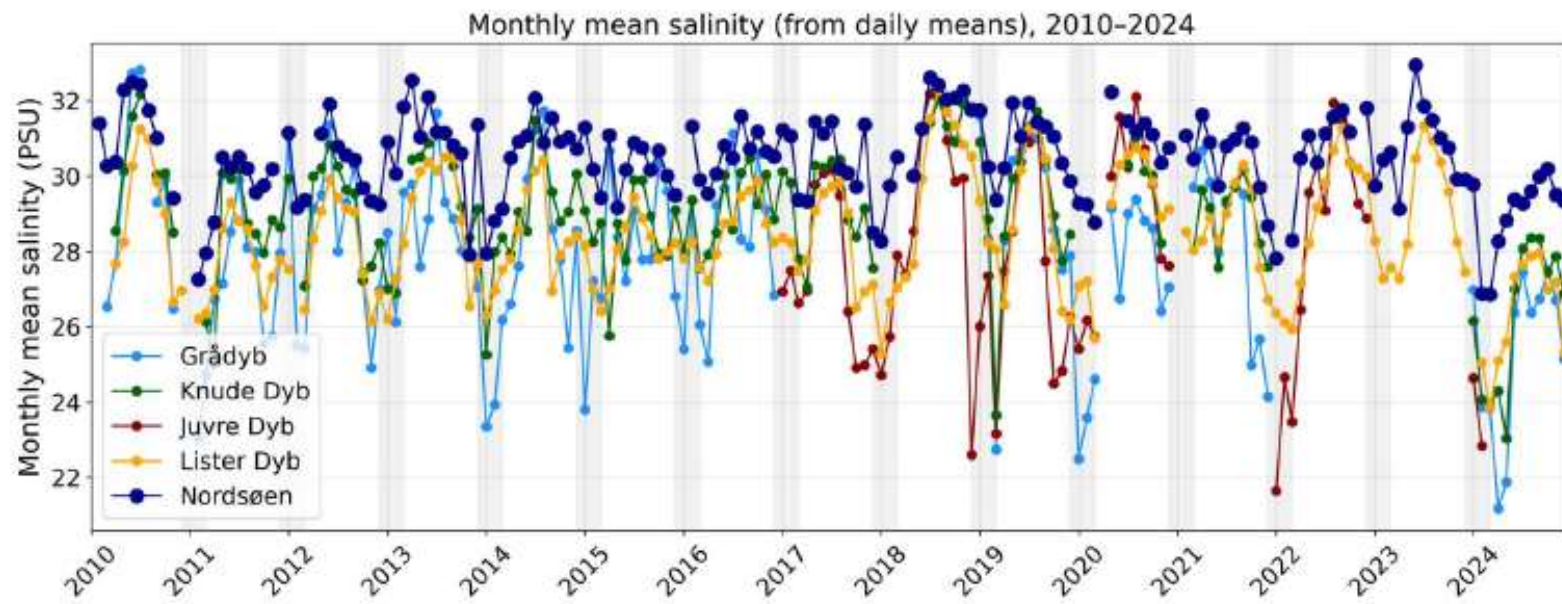
$$Q_e = Q_f \cdot S_e / (S_0 - S_e)$$

hvor:

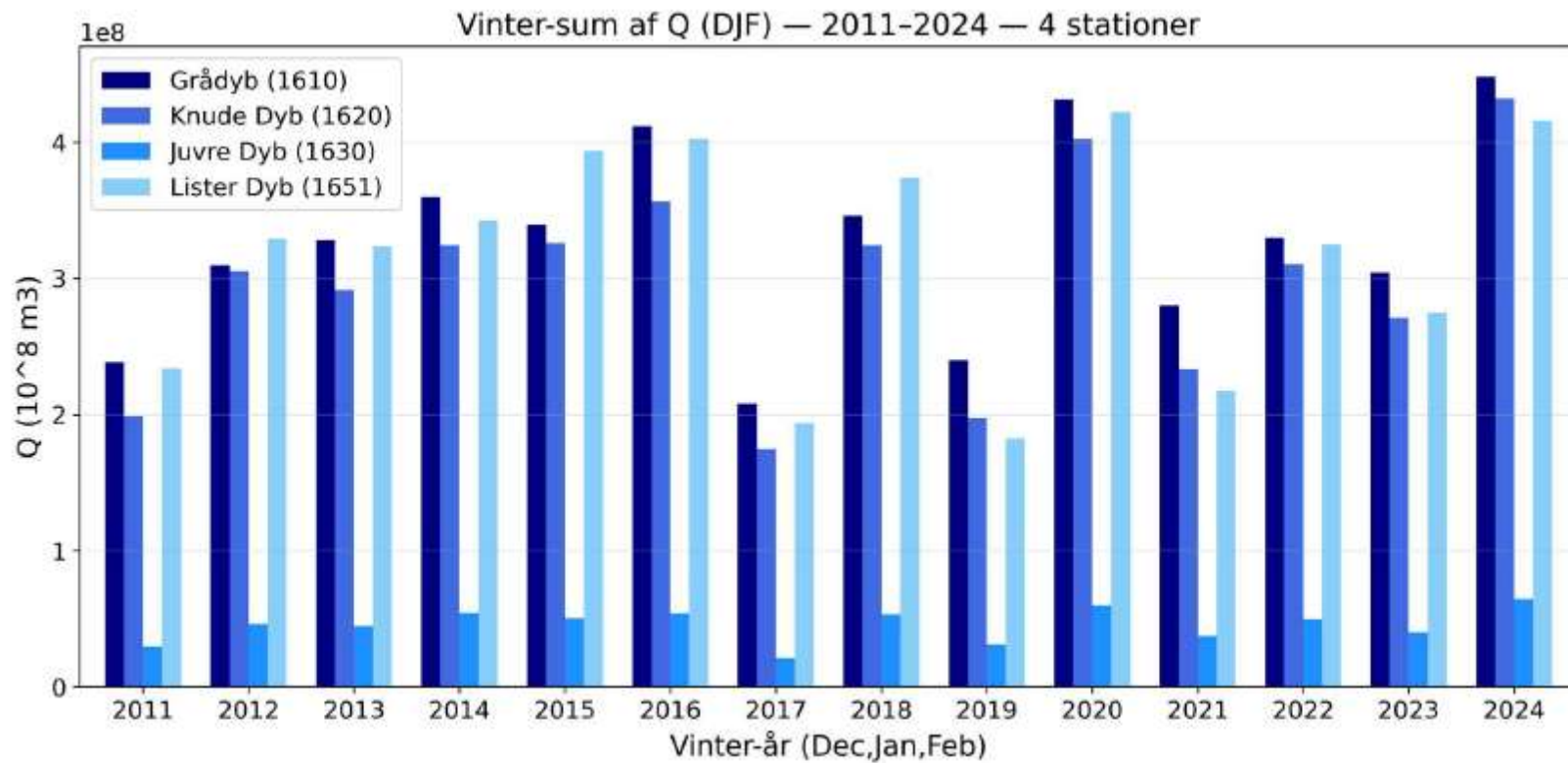
- Q_e = netto vandudveksling med havet [m^3/s]
- Q_f = ferskvandstilførsel [m^3/s]
- S_0 = saltholdighed i havet
- S_e = gennemsnitlig saltholdighed i tidevandsområdet.

Q_f kendes på baggrund af kontinuerte målinger af vandføring (Thodsen et al., 2025) og saltholdigheden er målt i NOVANA-programmet på faste stationer i Nordsøen, Grådyb, Knude Dyb, Juvre Dyb og Lister Dyb.

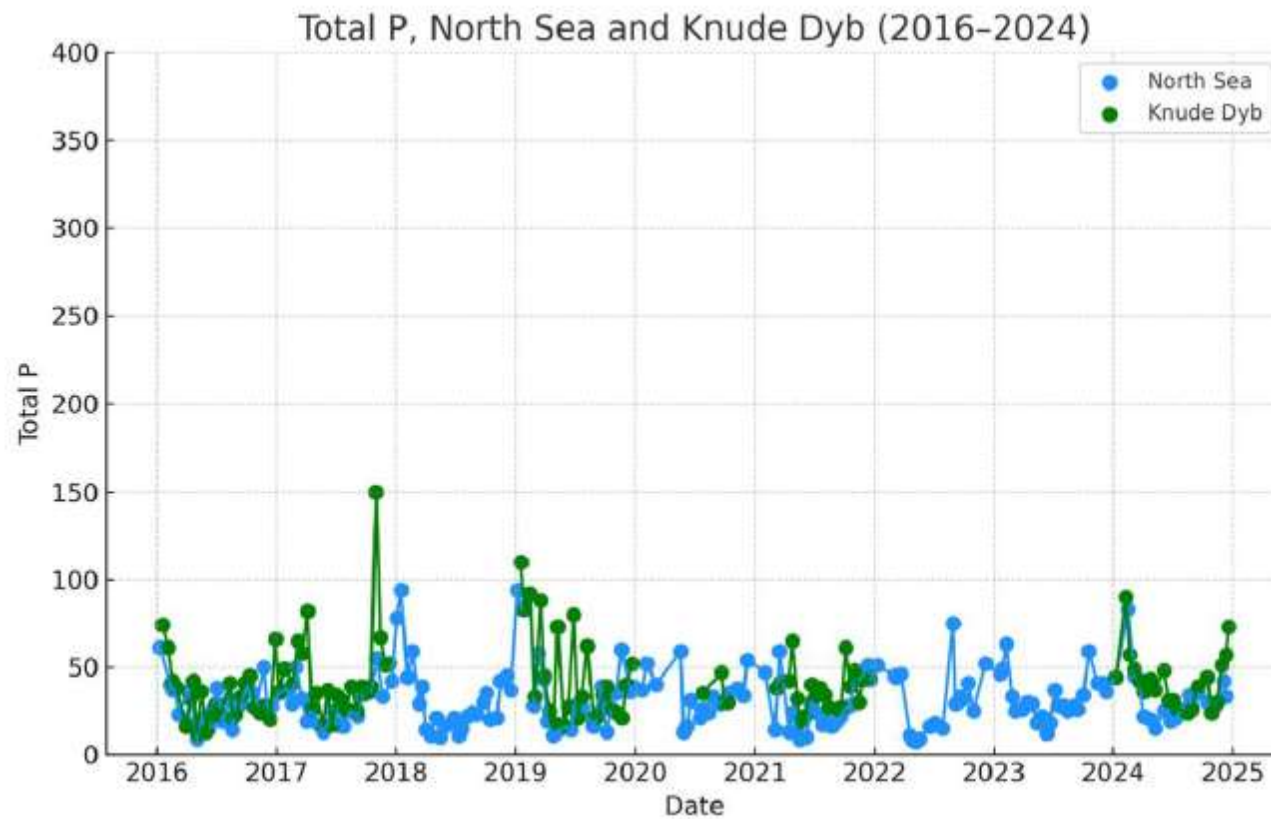
Input-data: Salinitet i Nordsøen og de fire tidevandsområder

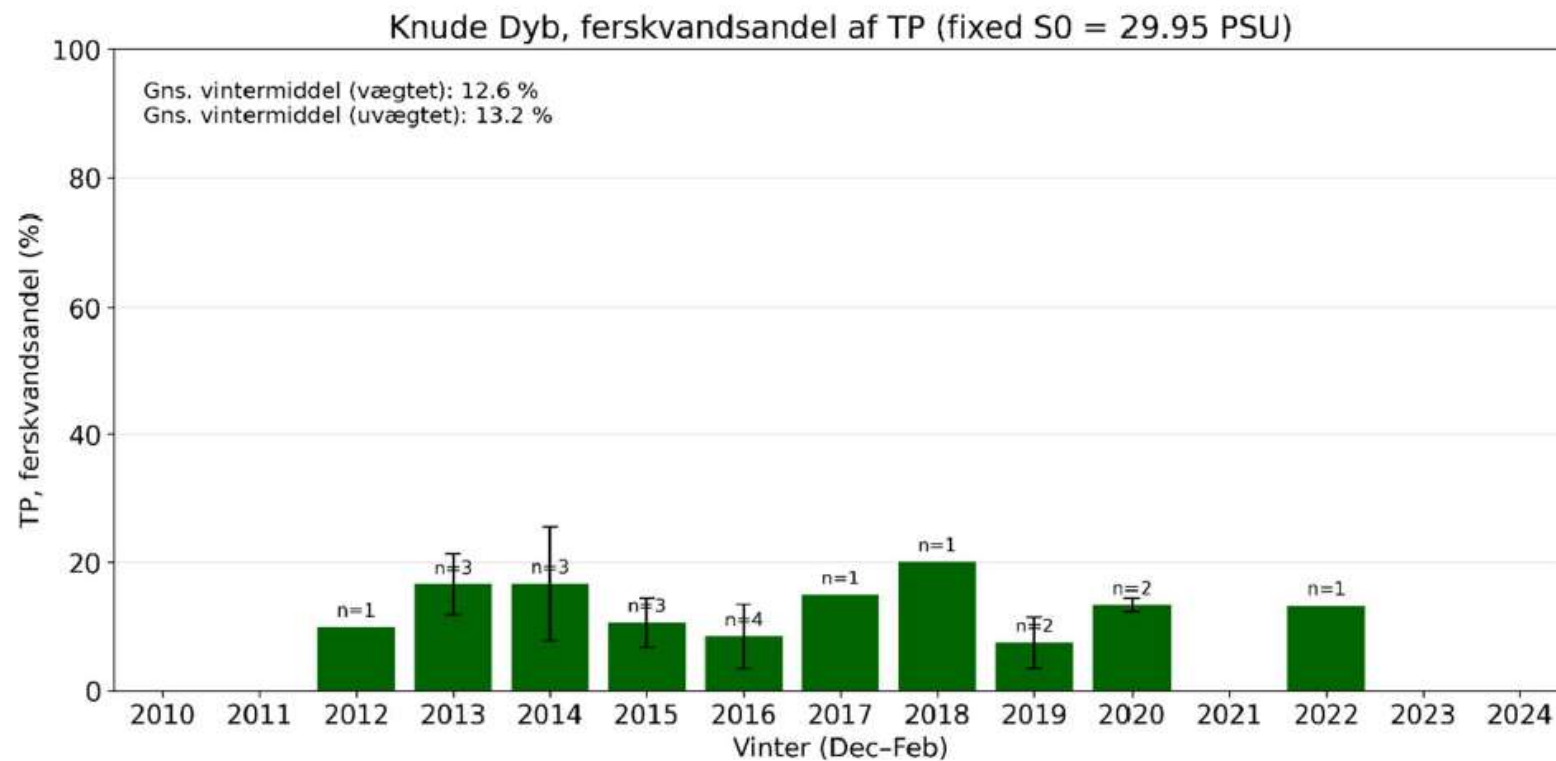
Input-data: Ferskvandstilførsel i vintermånederne

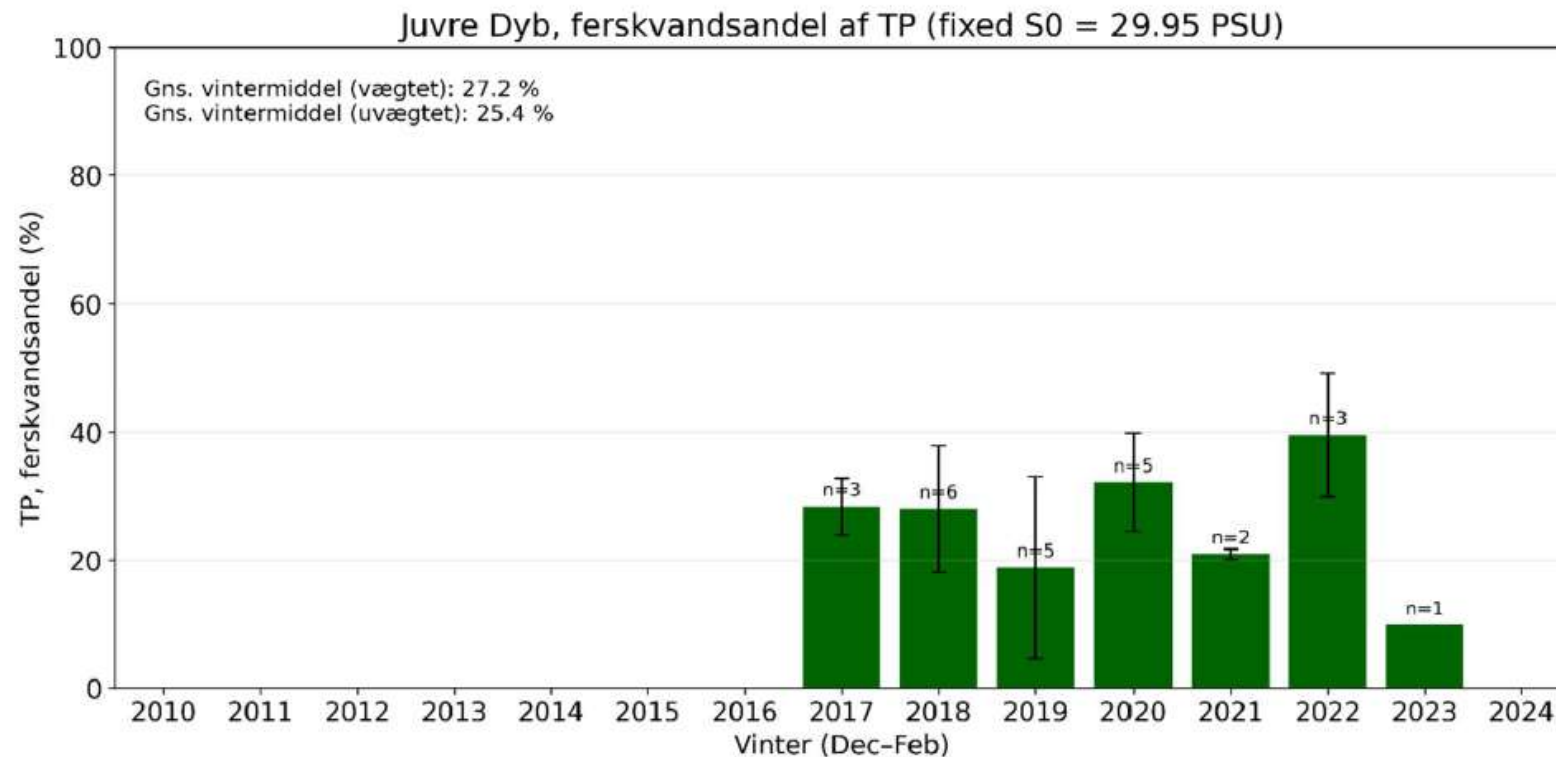
Input-data: fosfor-koncentrationer i vandet

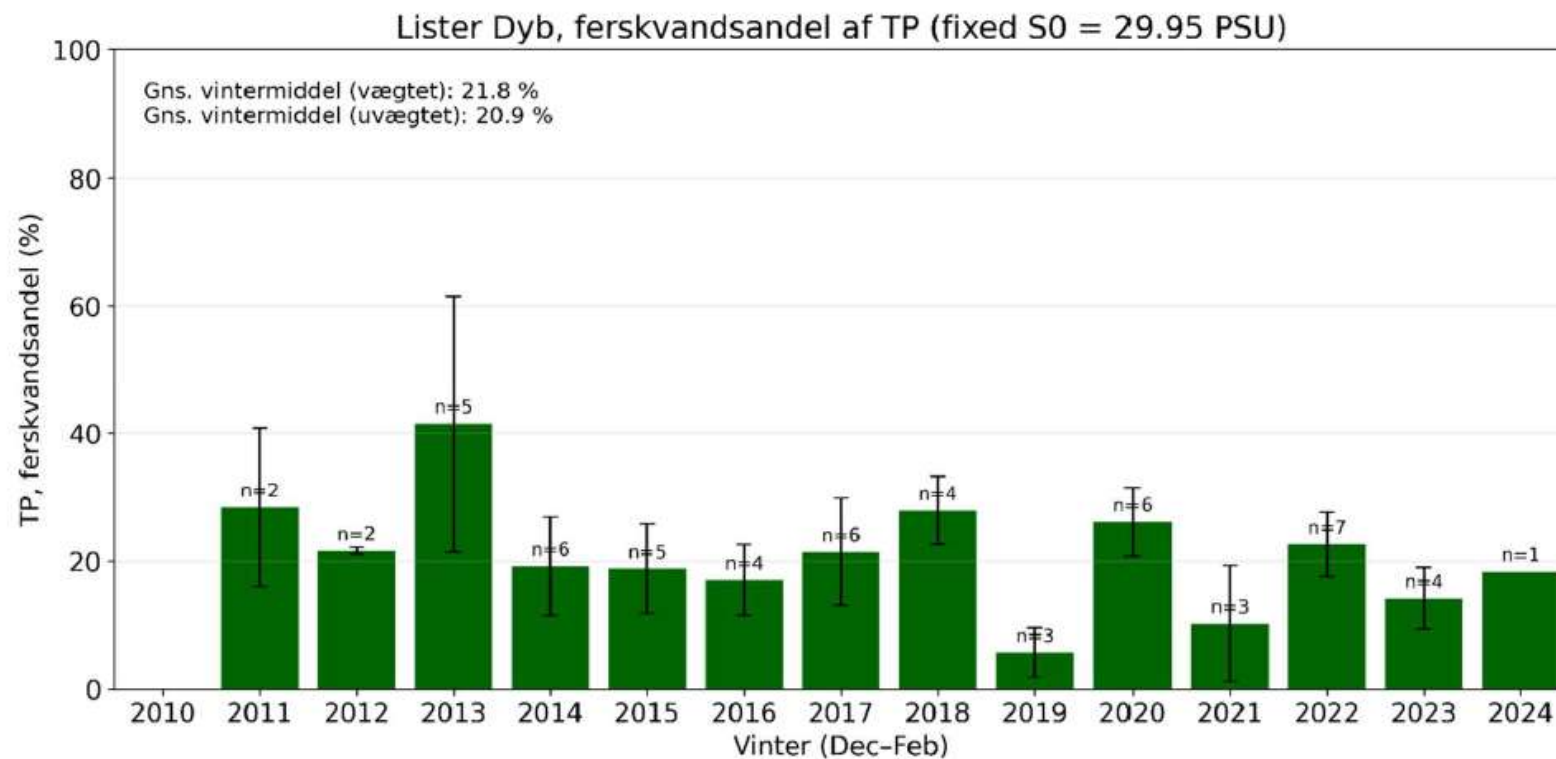
Ferskvandsbidragets andel af tilførsel af Total fosfor, Knude Dyb

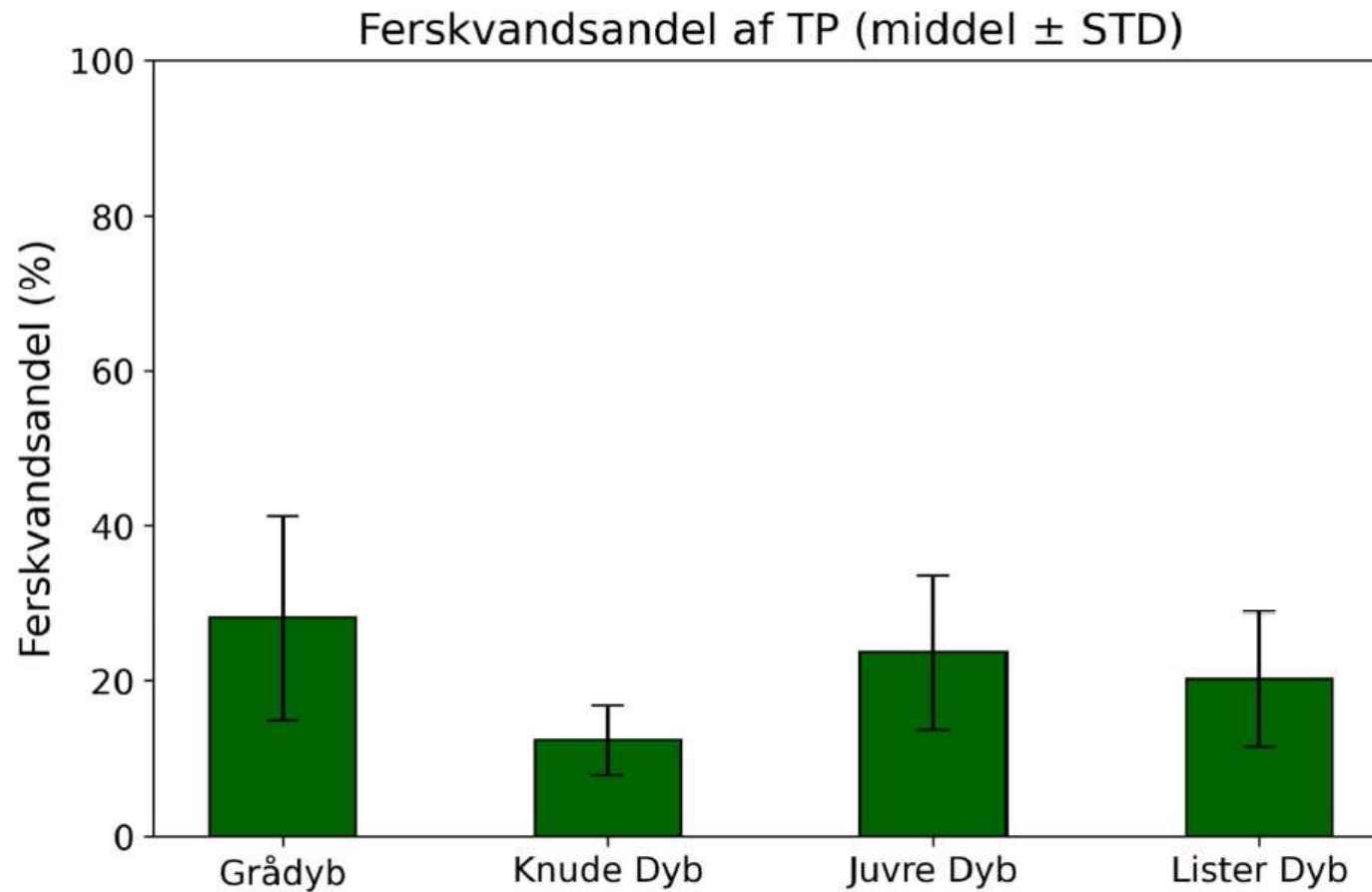
Ferskvandsbidragets andel af tilførsel af Total fosfor, Juvre Dyb

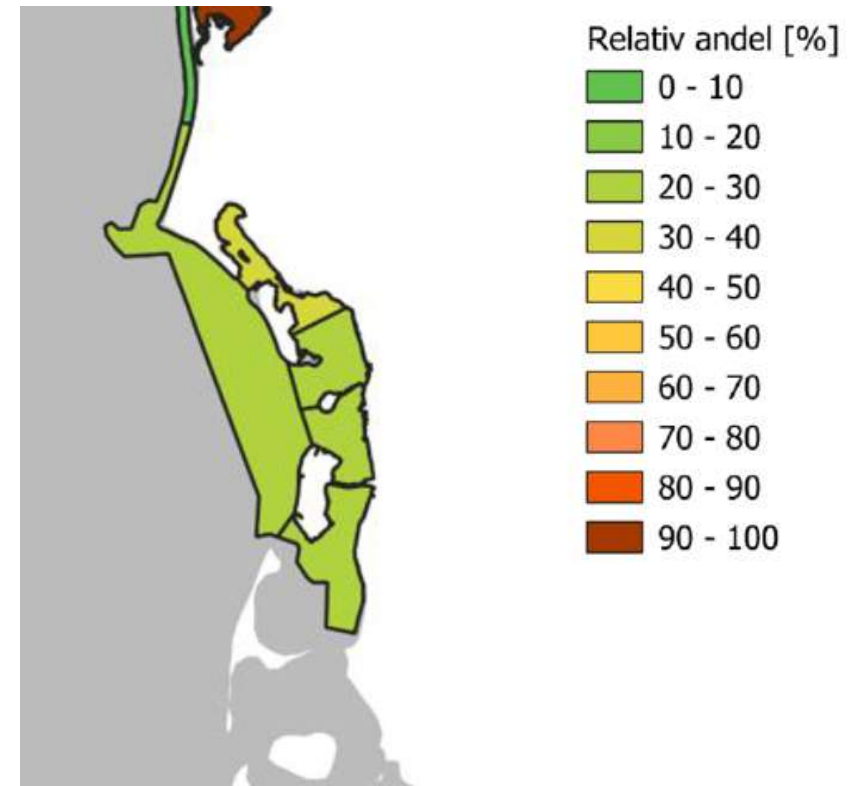
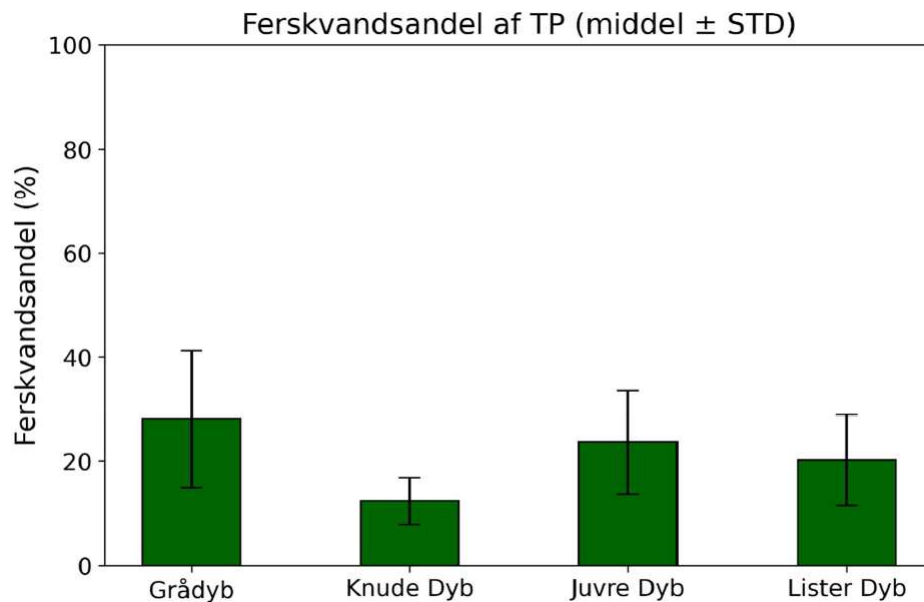
Ferskvandsbidragets andel af tilførsel af Total fosfor, Lister Dyb

Total fosfor, ferskvandsandel, 2010 – 2024 (jan – dec)

Sammenligning med DHI-modellering

Andel af klorofyl-a koncentrationer, som næres af danske landbaserede næringsstofkilder

Tak for opmærksomheden

Ericksen et al., 2023